

13. Договір про співробітництво між Службою безпеки України та Інститутом національної пам'яті - Комісією з розслідування злочинів проти польського народу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/616_144.

14. Качинський відмовився вшанувати вбитих українців? [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://www.pravda.com.ua/news/2009/09/6/4170686/>.

15. Ющенко розповів про "зразкові" відносини України і Польщі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://www.pravda.com.ua/news/2009/09/8/4175440/>.

УДК 371.3:004.85

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

А.В. Попова, Н.Ю. Іщук

Резюме. У статті розглянуто поняття „мережевий соціальний сервіс” у вітчизняній та зарубіжній методичній літературі, проаналізовано освітні функції соціальних сервісів та дидактичні можливості їхнього використання у процесі навчання іноземних мов учнів старшої школи на прикладі таких мережевих соціальних сервісів як блог, Twitter та Skype.

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології (ІКТ), мережеві соціальні сервіси (МСС), блог, Twitter, Skype, функції ММС.

Вступ. На сучасному етапі соціального розвитку спостерігаємо перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства, що зумовлює необхідність перебудови всієї системи освіти. Суспільство ХХІ століття вимагає від школи підготовки такого випускника, який би володів інформаційними технологіями, був здатний самостійно знаходити, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, творчо переосмислювати необхідну інформацію. На навчання й виховання такого покоління націлюють Державний стандарт базової й повної середньої освіти, чинні навчальні програми з іноземних мов. Зокрема, у Державному стандарті зазначається, що завданням освітньої галузі «Мова і література» у старшій школі є вироблення вмінь „користуватися сучасними інформаційно-комунікативними технологіями (Інтернет, дистанційне навчання тощо), здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти й відомості), застосовувати на практиці здобуті в процесі вивчення мови і літератури знання, набуті вміння й навички” [1].

Проблема застосування ІКТ (інформаційно-комунікативних технологій) у сучасній школі є відносно новою. За частотністю застосування ІКТ на уроках іноземних мов учителі надають перевагу мультимедійним технологіям. До сучасних напрацювань слід віднести розробки медіауроків, медіапроектів, мультимедійних засобів навчання (інтерактивних плакатів, вправ, електронних словників, 3-Д книг тощо) [5]. Освітні стандарти спонукають вчителів іноземних мов до активного використання найновіших інформаційно-комунікаційних засобів, таких як, наприклад, соціальні сервіси, адже метою вивчення іноземних мов є формування іншомовної компетенції, що визначається вмінням вести бесіду як за умови особистої присутності учасників спілкування, так і через мережу Інтернет за допомогою різноманітних соціальних сервісів. Останній вид спілкування сьогодні розглядається як окремий рівноправний вид спілкування.

Наразі в методиці викладання іноземних мов питання використання МСС (мережевих соціальних сервісів) є недостатньо вивченим. У своїх працях це питання частково порушували такі автори: Євстегнеєв М.Н., Сисоєв П.В., Полат Є.С, Титова С.В. Аналіз практики застосування соціальних сервісів Інтернету свідчить про невисокий рівень мережевої активності вчителів-предметників. Вони використовуються педагогами лише в окремих випадках: переважно під час проведення позакласних заходів, рідше – під час організації індивідуального навчання. Одна з

причин – недостатність як технологічної, так і методичної підготовки вчителя щодо застосування мережевих соціальних сервісів у викладанні іноземних мов. Тому питання використання МСС є цілком актуальним.

Мета статті полягає у висвітленні поняття «мережевий соціальний сервіс» у вітчизняній та зарубіжній методичній літературі, розкритті освітніх функцій МСС, а також аналізі дидактичних можливостей використання МСС у процесі навчання старшокласників іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. В Академічному тлумачному словнику української мови дається таке значення слова „сервіс” – обслуговування населення, забезпечення його побутових потреб [3]. Але поняття «мережевого соціального сервісу» є набагато ширшим внаслідок його використання в новій сфері – сфері Інтернет-технологій. Сучасний рівень розвитку мережі Інтернет характеризується стрімким розвитком служб, які надають користувачам різноманітні сервіси [2]. Серед усієї сукупності представлених у мережі сервісів виділяють групу під назвою «мережеві соціальні сервіси». Мережевим соціальним сервісом можна вважати віртуальний майданчик, що зв’язує людей в мережеві спільноти за допомогою програмного забезпечення, комп’ютерів, об’єднаних в мережу Інтернет.

Головною ознакою мережевого соціального сервісу є групова взаємодія користувачів Інтернету. Тож на відміну від сайтів, що зберігають інформацію, МСС дають можливість для усного та письмового спілкування. Сучасний рівень розвитку Інтернету характеризується стрімким зростанням МСС. У залежності від контенту (текстового та графічного змісту) вони поділяються на декілька видів. Розгляньмо ті, які, на нашу думку, доцільно застосовувати під час вивчення іноземних мов у старших класах.

- *Блог* (англ. *blog*, від *web log*, «мережевий журнал чи щоденник подій») – це веб-сайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Як правило, автором і модератором блогу виступає одна особа, будь-який відвідувач може розмістити своє повідомлення. Структура блогів – лінійна, хронологічна. Вони можуть бути присвячені одній або декільком темам, містити текст, аудіо- та відеоматеріали, світлини, посилання на інші мережеві ресурси. Існують такі різновиди блогів: учительський, учнівський.

- *Твіттер* (від англ. *twitter* – *цвірінькати, щебетати*) – соціальна мережа, яка є мережею мікроблогів, що дає змогу користувачам надсилати короткі текстові повідомлення (до 140 символів), використовуючи SMS, служби миттєвих повідомлень і сторонні програми-клієнти.

Не зважаючи на поширену думку, що Твіттер непридатний для освіти, існує низка способів, які дозволяють імплементувати його до навчального процесу, наприклад, інформування учнів про майбутні події та домашнє завдання. Учні можуть підписатися на канали новин з усього світу і тим самим збагачувати свій вокабуляр водночас підвищуючи свою ерудицію. Завдяки Твіттеру написання творів набуває нової техніки: обмежена кількість знаків в одному повідомленні дозволяє включити до твору лише найголовніше, а це потребує певних зусиль і знань. Формат Твіттера також може використовуватися для написання коротких рецензій та відгуків до фільму тощо.

- *Скайп* (англ. *Skype*) – комунікаційна система, відома завдяки широкому спектру її особливостей, зокрема, безкоштовній голосовій та відеоконференції. Користувачі Skype, по суті, здійснюють телефонні виклики та відеовиклики через персональний комп’ютер, використовуючи програмне забезпечення Skype та Інтернет. Основа системи – безкоштовна комунікація між користувачами програмного забезпечення Skype, проте продукт також дозволяє користувачам Skype зв’язуватися з абонентами регулярної наземної лінії зв’язку чи мобільних телефонів.

Зазначені особливості МСС дозволяють нам говорити про можливість їхнього

використання під час вивчення іноземних мов, особливо у старшій школі, адже старшокласники добре використовують соціальні сервіси для усного й писемного спілкування поза школою. Отже, під час організації навчальної діяльності учнів з метою формування у них іншомовної компетенції вважаємо за доцільне використовувати МСС.

На нашу думку, мережеві соціальні сервіси можуть виконувати такі *освітні функції* у навчальному процесі: *соціальну, інформаційну, мотиваційну, інструментальну та контрольню-оцінну*. Так, соціальні функції забезпечують соціальну взаємодію суб'єктів навчального процесу, тобто комунікацію (обмін інформацією), інтеракцію (взаємодію), перцепцію (розуміння й оцінку), соціальну адаптацію та інтеграцію випускника школи в соціум. Мотиваційна, інструментальна та контрольню-оцінна функції реалізуються, наприклад, через інформаційний контент соціальних сервісів, який може допомогти підвищити рівень пізнавальної мережевої активності школярів під час вивчення іноземних мов. Нарешті, інформаційні функції МСС забезпечують інформаційну взаємодію – гносеологічну (пізнання, створення, накопичення, перетворення інформації, обмін нею) та аксіологічну (визначення цінності інформації та її відбір). Визначені функції МСС дозволяють вважати їх важливим сучасним засобом навчання іноземних мов.

Форми та методи застосування МСС на уроках іноземних мов залежать від авторської технології, навчально-методичного забезпечення школи, можливостей та потреб учнів.

Розгляньмо наше бачення застосування МСС у навчанні учнів старшої школи. Так, наприклад, створивши власний блог і придумавши назву („My English” or „Speaking English”), учитель іноземних мов може подати для прочитання текстову інформацію з актуальних тем, для старшокласників: „The arts”, „Healthcare”, „My future profession”, „Global problems”, „Science and technology” etc. За умови підключення до мережі Інтернет учитель пропонує ознайомитися в блозі з порушеною в тексті проблемою та протягом кількох хвилин письмово прокоментувати своє ставлення до неї. Учитель і сам може стати учасником такого обговорення. Це забезпечить йому можливість відслідковувати рівень комунікативної компетентності школярів та спрямувати подальшу роботу над лексичним, граматичним матеріалом. Подібні завдання варто використовувати і під час виконання домашнього завдання. Текст може бути замінений репродукцією картини, світлинами, відеороликом, аудіозаписом. Згодом учитель запропонує старшокласникам створити власний блог, у якому порадить розмістити інформацію про себе, уподобання, досягнення, фотографії, відеоролики. Такий блог стане своєрідним електронним портфоліо учня, з яким знайомитимуться однокласники, будуть давати коментарі. Можна запропонувати щотижня вносити до блогу нову інформацію, ознайомлюватися з нею на блогах інших учнів, коментувати. При організації роботи з блогом старшокласники розвивають вміння письмового мовлення та читання, а спілкування під час інтернет-дискусії мотивує їх до вивчення іноземних мов. Тож блог реалізує освітні соціальні, інформаційні функції та акціофункції.

Активізувати класну та позакласну діяльність допомагає Твіттер. Так, наприклад, застосувавши Твіттер, можна провести «мозковий штурм». Під час роботи над проблемним питанням певної теми вчитель може запропонувати учням стисло (до 140 символів) прокоментувати власне бачення його розв'язання. Використання стислих повідомлень допомагає більш чітко формулювати свої думки іноземною мовою, залучає більшу кількість школярів до обговорення. Учні також можуть тренувати навички читання й бути обізнаними з останніми новинами світу, читаючи на уроці зарубіжні твіти. Для розвитку навичок письма іноземною мовою можна запропонувати скласти у Твіттері твір на певну тему, де кожен учень стане автором одного речення. Для проведення рефлексії уроку Твіттер дає можливість одержувати миттєве схвалення

чи спростування дискусій, статей прямо в класі.

Skype є ефективним засобом для дистанційного навчання старшокласників іноземних мов. За допомогою цього МСС можна організувати як індивідуальне навчання через безпосереднє спілкування вчителя та учня, так і Інтернет-конференції, що передбачають усне спілкування групи школярів. Skype дає можливість передавати в усній формі заздалегідь виконане учнями завдання, створювати імпровізовані монологи, діалоги та полілоги, проводити контроль читання та письма. Крім того, педагог може відправити у будь-який момент текстовий документ, таблицю, надіслати аудіофайл, дати посилання на відео або презентацію з теми, що вивчається. Особливо доцільним, на нашу думку, є online навчання через Skype під час підготовки до ЗНО (зовнішнього незалежного оцінювання) з іноземних мов, оскільки такі заняття дають можливість максимально ефективно планувати графік свого навчання. З метою подолання труднощів особистого навчання в межах індивідуальних занять, їх можна організувати у формі гри, наприклад: «Бізнес-переговори з представником іноземної компанії», «Розмова з ровесником з-за кордону», «Телефонна розмова з другом (подругою)» тощо. На відміну від блогу й Твіттера, Skype має перевагу в тому, що суб'єкти навчально-виховного процесу, знаходячись на відстані, можуть бачити один одного та спілкуватися усно наживо.

Висновки. Отже, в результаті дослідження було з'ясовано, що мережевий соціальний сервіс – це віртуальний майданчик, що зв'язує людей в мережеві спільноти за допомогою програмного забезпечення, комп'ютерів, об'єднаних в мережу Інтернет. Використання мережевих соціальних сервісів у процесі навчання іноземних мов зумовлено розвитком сучасних інформаційних технологій та сприяє формуванню іншомовної компетенції, розвитку комунікативних якостей особистості, її мотивації до навчання. На прикладі таких МСС як блог (blog), Твіттер (Twitter) та Скайп (Skype) були виявлені їх основні переваги у методиці викладання іноземних мов, проаналізовані їх освітні функції та дидактичних можливостей їх використання у процесі навчання іноземних мов. Застосування МСС допомагає відійти від традиційності в проведенні уроків іноземних мов, реалізувати дистанційне навчання, принцип індивідуалізації навчання. Незважаючи на ще досить низький рівень навчально-методичного забезпечення кабінетів іноземних мов, застосування МСС набуває постійного розповсюдження, тому дана тема відкриває подальші перспективи для її вивчення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/31215/
2. Винокуров А.Ю. Использование инструментов Web 2.0 в электронном обучении // Применение новых технологий в образовании: материалы XIX междунар. конф. Троицк. – 2008. – № 2-3.
3. Словник української мови: в 11 томах. – Том 9. – 1978. — С. 129.
4. Сысоев П. В., Евстигнеев М. Н. Использование современных учебных Интернет-ресурсов в обучении иностранному языку и культуре // Язык и культура. 2008. – № 2. – С. 100-110.
5. Сысоев П. В., Евстигнеев М. Н. Создание авторских учебных Интернет-ресурсов по иностранному языку [Электронный ресурс] // Эйдос: Интернет-журнал. – 2008. – 6 мая. Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2008/0516-4.htm>
6. Яковлева И.В., Оспенникова Е.В. Образовательное значение сетевых социальных сервисов // Педагогическое образование России. 2012. – №5. – С. 118-121.

УДК

ОБРАЗИ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ У ВІРШАХ ЦИКЛУ ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ «КНЯЖА УКРАЇНА»

Ю.Л.Свинчак, В.А.Просалова

Резюме. У статті виявлено особливості осмислення Олександром Олесем образу України,